

לב. בעון נבלות הפה צרות רכות וגזרות קשות מתחדשות, ובחורי שונאי ישראל מתים, יתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים, שנאמר ע"כ על בחוריו לא ישמח די ואת יתומיו ואת אלמנותיו לא ירחם, כי כלו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה, ככל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה. האדם מורכב מנטיית טבעיות ונטיית בחיירות, כשתיהן הוא מקושר עם כל כחות הטבע והמציאות. כשמסתכלת הנפש האנושית על כללות השלשלת הגדולה של כל המעשים וכל הנטיית שבקברו פנימה, על יחוסם זה לזה ואל הכלל כולו, אז ימצא שהכל יפה וטהור, הכל נעלה ומרומם. אע"פ שכפרסם של הנטיית והכחות ימצאו ג"כ כאלו שנפש היפה סולדת בהם, ומצא בעל הדעת הנקיה כהם איזה כיעור ושפלות, מ"מ גלוי וידוע שאין ההשקפה הפרטית השקפה אמיתית כ"א לפי אותה התמצית העולה מהשקפת האמת הכללית הסוקרת את הכל בסקירה אחת. כשהרגשות הפנימיים של האדם מתפרצים לצאת החוצה כלפי החברה הכללית, בסיועה של הסביבה הקרובה המתפעלת ע"י הדיבור, צריך הפה להיות מכשיר את הציורים כלפי הצד היותר אמיתי והיותר מעולה שלהם, שהוא כלפי המטרה היותר כללית ויותר רוממה, ששם כל נחלי החיים מתכנסים וממילא הכל מתבטא נקי מלא חן וטהרה. אז כשהמאורעות של החיים, אותם המעוררים ביחוד את כח הדיבור מצד חידושם, הם הולכים כסדרם בשלותן ונעימות יחוסם, הם מוסיפים פרי להפה האנושי, ותוספת הדיבורים מרחבת את החיים עוד יותר בעושר הציורים, בגוון האמת והכללות. וקישור טוב מביא טובה, עד שהמאורעות הטבעיים הולכים גם הם מתאימים להרחבת החיים, והעשרת הדיבור המביא טובה לעולם. וכן המאורעות של הנטייה החברתית היא לעולם מתאימה לטובת כל פרט ומכוונת ג"כ לטובת הכלל, כדי שצד החידוש המחוייב להיות בחיים ימצא את עצמו מוכן להרחיב את כח הדיבור שבאדם על כל החזיונות שבחברה ובטבע, ולפי רוב הדיבור הטוב יודכנו המחשבות וירמו המעשים. התקופה שבאדם היא מלאה עז וששון החיים, היא תקופת הבחורות. היא גשענת הרבה על אותו הצד היפה

שבחיים, שבהם תעז יד האדם להביא את כל הרגשות הצפונים בחובו לידי קשר של תחיה, ע"י שכללות העתיד של החיים עם כל ההליכות הרבות המשולבות בתוכו מתיצב בציור הבחורות בגוון בהיר וכללי, מפני ששדה החיים עודו לפניו בכל הקיפו. ע"כ בהתאמת החזיונות וצירופם הכללי הכל מתעלה, וחיי הבחורות נעשים עם העז שבהם, ועם הנטייה לפיתוח ההרגשה של היופי והעידון, כעין אכן נזר בתוך כללות החיים, ומוסיפה יפעה אפילו להזיקנה והשחרות, "עטרת זקנים בני בנים". כח הדיבור כשהוא שומר את תפקידו כראוי לו, פועל את פעולתו הכללית לרומם את ערך החיים ואת דקות ההרגשה. ע"כ כל רגש מתעורר לטובה, כל קובלנא שבחיים היא מיד סמוכה לעזרה, ובהיות הציורים הפנימיים, אותם שהם אפילו עלולים להשפיל את ערך החיים כשהם מתבודדים לעצמם, מתעלים עם כללותם ומתקדשים ע"י הדיבור האהוב, הנימוסי והמקודש, נעשים החיים על ידיהם יותר יקרים. וכל מחזה מעורר יגון של הפסד החיים, מביא את הלב לידי התעוררות של ישועה ורחמים. אבל כשהדיבור יתפך מתעודתו הנשגבה לקדש את הציורים הפנימיים ע"י כללותם, (כ"א) [ו] עוד יפרידם גם מאותו הקישור הטבעי הנשקף לכל נפש אנושית הגונה, ויצגי לראוה רק את הצד העלול לכיעור ולשפלות שבהם, מיד בהתרחב מחלה זו בכללות החברה, אז אם תלך כסדרה ולא תשיג מועקה מתגרת לחץ הסבות הטבעיות המדכאות את נפש האדם ומכנסות אותה פנימה, ומכריחות אותה להתאחד עם כל כחותיה למלחמת קיומה, תלך ותרד החברה האנושית מטה מטה, והדיבור הכללי יתפך למפלצת נוראה עד שכל נושא חדש שבחיים המעורר שיחה והרחבת פה, יצורף להיות לכלי משחית למוטר הפרטי ולמוטר החברה ככללה, עד שכח העז והיופי כשהוא מתכנס, יפיק את הזוהמא היותר נוראה שבאדם, מצד ההתגלות של הרגשות היותר נמוכים כשהם בבדידותם וצורתם המכוערה. ע"כ תהיה או הבחורות, התקופה היותר מזהמת את הכלל כולו. ומפני עלילות הדיבור הנמאס כשהוא פועל כולו כמו שהוא על הציורים והכחות להרע ולהשחית, מוכרחת ההרגשה להיות הולכת וכהה, כדי שלא תרגיש באותו הכיעור של הניבול לכל פרטי הרעים, והחיים בעצמם מתיצבים כתואר שפל, כאילו היו רק אסון נמשך מחפצים בזויים ומכוערים של האדם. ע"כ לא יוכל הלב כלל להרגיש את הצער והעלבון של האומללים הנדכאים מסכות ההפסד של החיים. ע"כ בעון נבלות הפה צרות רבות, טבעיות וגזירות קשות חברתיות, מתחדשות. והיו הרעות הללו תוכן לשיחה בהכרח, למען החלש את כח הכיעור של השיחה המכוערה העומדת להתבצבץ מהלב הנשחית אשר

לאדם. והבחורות מתנוולות כ"כ עד שרפואת החברה מוכרחת להיות במהומתה ומיעוטה, ויתומים ואלמנות צועקים ואינם נענים, כי כבדה האון מלהתפעל מכל ציור, והחיים אכזו את חנם ואת רוממות ערכם, לסבת התפרצות צדדיהם הפרטיים בהתגלות כיעורם, בתור פרטים בודדים, מאין קשר ואין זרך להתרומם בנפש האדם פנימה. רק אז ישוב האדם ורפא לו, בראותו שעם כל קטנות ציוריו ומחשבתו הדמיונית להתגדר בפרטים של איזה ציורים כשהם לעצמם, שהם הביאוהו עד הדיוטה התחוננה של שפלות מוסרית וחמרות, הם עכ"ז מאוגדים עם כללות החיים שלו, והם פועלים ברעתם לא בתור מקרים עוברים, כ"א בתור קיום מקיפים ומבריחים את שדרת החיים מן הקצה אל הקצה. אז ישכיל כמה נואל הוא בהשפלתו האימה ובוהמו את הכח המאחד ומקדש את כל קרב וכליות. ע"כ אין הרעות עוברות בשטף, כ"א בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה.

רלג. מאי ועוד ידו נטויה, אמר רב חנין בר רבא הכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה, אלא כל המנבל את פיו אפילו חותמין עליו נז"ד של שבעים שנה לטובה הופכים עליו לרעה. החיים בכללם משתקפים למסתכל בהם בתוכנם הפנימי לפי ההכנה הנפשית של כל אחד ואחד. האדם שהתרום להכיר את המאור והקדושה שיש בחיים, את היוז והתפארת של איש המעלה המלא חכמה ואור חיים של חסד ורדיפת צדק, החיים בכל סעיפיהם עומדים לפניו בתור חזיון קדוש ונהדר, עד שהדרם הרוחני הוא הכח המושך היותר גדול לכל מאורעותיהם. וגם אותם החזיונות שהם מושפלים, הנם מתלבשים בעמקי הנפש בלבושם המזהיר מצד תעודתם, ולא די שאינם פוגמים את החיים כ"א הם מרוממים אותן. אבל מי שהשפיל נפשו מבלי להשקיף על הערך הנעלה של החיים, אין בו כח להכיר מהו הכח המושך הפנימי של כל עלילות החיים מצד התכונה המוסרית היפה, ע"כ הם מתיצבים נגד עיניו בניוולם, לפי גסות ההרגשה היותר שפלה. הידיעה החודרת את כל מסמוני החיים, היא הולכת משולבת עם המוסר הכללי של תכלית החיים ולא תפריע את תומת האדם וטהרתו. אבל השפלות המביאה להרחיב את הציור השפל מצד עצמו מחוץ לגבולו הכמוס והנכלל ביתר מסיבותיו, הוא מבלבל את הציור של כלל החיים, למן תעודה של הוללות, ושכרון של הרגשות גסות וטמאות. הכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה, וצד הציור שיוכל להיות נשפל בציור ידיעה זו מתרומם ע"י התכללותו בידיעה עדינית ועליונה, בכלל אהבת החיים ותולדותיהם, ועל פי הציור העדין והקדוש החיים

18/10
שבת ת"ש
190-192

עצמם מתעדינים ומתקדשים, אבל כל המנבל את פניו מוציא את האו
את הציור של כללות החיים הנהדר בקדוש במקורו לכלל ויולול
והשפלה בחמתו. ע"כ אפילו כבר הוכשר לחיים טובים מלאים
תפארת וענוה, בחלל את קדושתו והשקפה הכללית לא יוכל
עמור בה. וכפי מה שתגדל שלותו, כן תהיה נוראה נפילתו
המוטרית, אחר שלא רק פרט אחד מפרטי החיים הולם אצל
מאורו כ"א כלליות ציורם. א"כ נתפכים עליו לרעה, כי רק
בכבוד החיים ותפארתם יבן אושר האדם, ויאשת חן תחמול